

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa

Ref.: 000JHT25101100002

A LA MESA DE LA COMISSIÓ D'ESTUDI D'UN NOU MODEL DE FINANÇAMENT BASAT EN EL CONCERT ECONÒMIC

Joan Herrera Torres, president, Joan Boada Masoliver, diputat del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, presenten les següents documentació, document B:

UN NOU PACTE FISCAL

LA PROPOSTA D'ICV-EUiA: **EL CONCERT ECONÒMIC SOLIDARI**

24 d'octubre de 2011

I. Introducció. Valoració del nou model de finançament.

El sistema de finançament és l'element clau del desenvolupament autonòmic, en tant que ha de proporcionar els recursos necessaris per finançar adequadament els serveis que són de competència autonòmica. De manera especial, quan són les autonomies les que ostenten les competències en educació, salut i serveis socials és a dir, quan rau a nivell autonòmic la sustentació de l'Estat de Benestar, el finançament no sols constitueix un element fonamental per garantir el nivell d'autogovern, sinó que esdevé la condició central del desenvolupament present i futur de la societat.

Són les despeses i les actuacions en educació, salut i serveis socials les que garanteixen la cohesió social, les competències socials futures i en definitiva el nivell de benestar i desenvolupament equitatiu de la ciutadania de Catalunya.

L'actual model de finançament té el seu origen en l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 2006 el qual es va concretar en el nou model de finançament de les comunitats autònomes de règim comú establert per la Llei 22/2009, de 18 de desembre i vigent des de l'any 2009 i per un període de cinc anys fins la seva

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa

revisió. El nou model ha implicat un avenç per les finances de Catalunya respecte el model anterior, tant en termes quantitius com qualitius.

No obstant això, i malgrat l'avenç del model de finançament, l'actual crisi econòmica amb la seva virulència ha qüestionat de forma radical el sistema de finançament autonòmic i evidencia de forma inapel·lable la necessitat d'un nou pacte fiscal. Quatre són els motius que obliguen a revisar el sistema de finançament en l'actual estat de la situació econòmica:

- 1) Les **competències** fonamentals de l'Estat de Benestar es troben situades a nivell de governs autonòmics i per tant el volum de despesa. En consonància, el nivell dels recursos autonòmics ha de ser concordant amb la rellevància de les seves funcions. Per tant, la distribució de despeses i recursos entre els diferents nivells de govern, Estat, Autonomies i Ajuntaments ha de reequilibrar-se a favor dels Ens que presten de forma efectiva els serveis.

No es pot seguir mantenint la ficció de que el govern central ha de disposar de no menys del 50% dels recursos i les despeses totals quan presta un nivell de serveis inferior a aquesta proporció. L'equitat vertical s'ha correspondre a la realitat de la prestació de serveis. En l'actual situació de la gravetat dels efectes socials de la crisi econòmica i la feblesa de les finances públiques no ens podem permetre nivells de govern "sobrefinançats" –el que significa un malbaratament dels recursos- mentre els que estan proveint els serveis de l'Estat del Benestar estiguin "infrafinançats". Cal un Pacte Fiscal que doti a cada nivell de govern dels recursos suficients i adients a la distribució de competències efectiva.

En aquest sentit, cal recordar que, en la darrera dècada, la distribució de la despesa pública ha anat traslladant-se progressivament de l'Estat cap a les CCAA i els Ens Locals (dades del MEH):

- ✓ L'any 2000 la distribució de la despesa pública entre AAPP era de:
 - Estat: 53,3%
 - CCAA: 31,0%
 - Ens Locals: 15,7%
- ✓ L'any 2010, la situació ha variat notablement:
 - Estat: 44,1%
 - CCAA: 39,4%
 - Ens Locals: 16,4%

Malgrat aquests canvis en la distribució de la despesa el canvis en la distribució dels ingressos no s'han produït al mateix ritme, mantenint-se un desequilibri vertical que continua afavorint l'Administració General de l'Estat.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa

- 2) L'impacte sobre les finances públiques de la greu crisi econòmica d'origen financer agreujada per l'esclat de la bombolla immobiliària ha posat de manifest **la insostenibilitat del sistema tributari** espanyol. Els ingressos tributaris en el conjunt de l'Estat espanyol es trobaven l'any 2009 en l'entorn del 31% del PIB, deu punts percentuals per sota de la mitjana dels 16 països de l'Eurozona.

Amb una fiscalitat d'aquestes magnituds que, tanmateix, recau de forma gairebé exclusiva sobre les rendes salarials i els consumidors ni hi ha possibilitats de sortir de la crisi ni de mantenir un Estat de benestar homologable a la mitjana dels països europeus. **Cal un Pacte Fiscal que impliqui re-fiscalitzar l'economia espanyola**, restituint els impostos per les rendes més elevades, redistribuint les contribucions de cadascú d'acord amb el principi de que qui més te més contribueixi i eliminant el frau fiscal.

- 3) El sistema de finançament autonòmic ha estat sotmès, des de el seu inici, a greus **problemes de fiabilitat en la previsió dels recursos**, degut al **reiterat incompliment de la necessària lleialtat institucional**. Catalunya ha estat, en aquest aspecte, notablement perjudicada. S'ha millorat, però segueixen persistint els incompliments dels acords, el trasllat dels costos a les finances de la Generalitat, de decisions preses per part del Govern central sense assumir les corresponents compensacions. Decisions unilaterals per part del Govern central, que afecten al marc competencial autonòmic, o interpretacions de la llei que repercuteixen en elevats costos de retard injustificat en la transferència de recursos financers vitals per el finançament de Catalunya, són factors que generen dificultats financeres de forma sobrevinguda amb caràcter pràcticament permanent en el temps.

L'actual episodi dels 1.450 milions d'euros corresponents al Fons de competitivitat n'és un bon exemple. No es pot acceptar que els recursos corresponents a un exercici - i d'aquesta magnitud -, no es percebin fins dos anys més tard, la qual cosa a més no es correspon amb el que estableix la llei on distingeix entre bestreta i liquidació definitiva.

Cal un pacte fiscal que doti a la Generalitat de la capacitat de recaptar tots els impostos, amb la qual cosa restitueixi al nivell de govern responsable de la despesa fonamental de l'Estat de Benestar la fiabilitat en la previsió dels recursos.

A la vegada, cal fixar els elements propis del pacte fiscal amb Catalunya, introduint elements propis d'una relació bilateral entre Generalitat i l'Estat.

II. La proposta d'ICV-EUiA: El Concert Econòmic Solidari.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa

El model de finançament autonòmic no sols ha de garantir la suficiència dels recursos, així com una prestació equitativa dels serveis públics en el territori, la qual cosa exigeix un nivell de redistribució de recursos de les Comunitats més riques a aquelles amb menys recursos, sinó que, a més ha de garantir que el grau de redistribució interterritorial o solidaritat ha de ser transparent, raonable i universal.

Per garantir la transparència cal efectuar els càlculs de les Balances fiscals i publicar-ne el resultat.

Des d'un primer moment **hem apostat per un model de finançament fonamentat en el concert econòmic solidari que garanteixi la suficiència financera de l'autogovern**. I això es tradueix en fer efectiu els principis que recull l'estatut. Com a formació d'esquerres, creiem que el concepte tradicional de solidaritat ha de fer un pas més enllà, i s'ha de concretar en el concepte de redistribució. Les diferents CCAA han de poder garantir els serveis que desprenen de l'Estat del benestar sempre que facin un esforç fiscal similar.

El més rellevant serà que el nou model de finançament, en totes les seves dimensions, sigui una eina de progrés per a Catalunya i compleixi amb els requeriments solidaris i redistributius que demanem. No volem, per tant, que un model massa enfocat a la reducció del dèficit fiscal amb l'Estat, doni lloc a una estructura fiscal més regressiva, incentivi models de creixement insostenibles o una menor despesa pública social, o generi una competència fiscal que fomenti les deslocalitzacions de persones o activitats i redueixi la suficiència financera de les administracions públiques. Entenem que fins i tot un model de concert solidari que acabés aportant els mateixos recursos per a Catalunya que l'actual seria millor que l'actual gràcies a la seva concepció de funcionament que evita els incentius perversos esmentats abans.

Per altra banda, **cal que el nou model de finançament sigui estable i no pugui ser alterat per decisions unilaterals des de l'administració central**; això també val per l'import de la inversió pública d'interès general estatal que afecti a Catalunya.

Finalment, el nou sistema ha de servir, alhora, per donar solució als endèmics problemes de finançament del món local.

Elements principals del model de finançament per a la Generalitat de Catalunya:

- 1) **El finançament de la Generalitat es derivarà de la recaptació de tots els tributs imposats a Catalunya**, dels que es deduiran les aportacions a la Hisenda estatal en concepte de les despeses atribuïbles a les competències no cedides, les despeses comunes de l'Estat, incloses les d'inversió en in-

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa

frastructures i equipaments d'interès general, dins i fora del territori de Catalunya, i les financeres.

- 2) **La participació en el finançament de la Unió Europea segons els mecanismes establerts** d'aportacions proporcionals a la renda i cessions totals o parcials d'impostos recaptats a Catalunya.
- 3) **La contribució a un fons d'anivellament on hi participin totes les comunitats autònomes** i que serveixi per garantir a tot l'Estat una prestació equitativa de serveis bàsics a igualtat d'esforç fiscal.
- 4) **La contribució a un fons de desenvolupament solidari** de les comunitats amb menys recursos.
- 5) Les aportacions a la Hisenda estatal pels conceptes dels punts 1) i 2) hauran de reduir-se progressivament en base a:
 - ✓ una major assumpció de competències estatals per part de la Generalitat o els ens locals
 - ✓ un major grau de descentralització territorial dels serveis comuns estatals en base a criteris de proporcionalitat de població entre les diferents comunitats.
- 6) Les contribucions solidàries dels apartats 3) i 4) hauran de servir per **reduir les diferències de renda disponible per càpita entre comunitats autònomes però sense invertir-les**. A tal fi es faran avaluacions periòdiques del compliment d'aquesta limitació i s'ajustaran els imports de les contribucions solidàries.
- 7) Es valorarà l'impacte **a Catalunya de les inversions d'interès general pressupostades per l'Estat, import que haurà de igualar, en percentatge, el que representi el PIB català** respecte del conjunt de l'Estat espanyol, independentment del sistema de finançament que s'utilitzi, i calculat en mitjana de quatre anys. Periòdicament es verificaran les diferències obtingudes amb l'execució real de les inversions. Les diferències s'hauran de compensar amb els corresponents increments o reduccions de les aportacions de Catalunya al finançament de la Hisenda estatal.
- 8) **La Generalitat de Catalunya participarà mitjançant convenis en la definició i execució de totes les inversions que l'Administració de l'Estat dugui a terme en territori de Catalunya**, en funció de les seves competències pròpies i amb càrrec als seus pressupostos.
- 9) El dèficit fiscal de Catalunya amb l'Estat i la **Unió Europea** no haurà de superar el que regions de la Unió Europea amb renda per càpita similar a la

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa

catalana tenen amb el seu estat i la Unió Europea, aplicant el criteri de flux monetari.

- 10) La Generalitat, mitjançant la seva Administració Tributària serà la única responsable de la gestió, recaptació, liquidació i inspecció de tots els impostos a Catalunya. L'**Administració Tributària catalana** es coordinarà amb la de l'Estat i les altres administracions tributàries de la resta de l'Estat en les tasques d'inspecció.
- 11) La **Generalitat tindrà potestats administratives i normatives sobre els impostos a Catalunya**, limitades exclusivament per les necessitats d'establir elements comuns amb la resta de l'Estat i la Unió Europea. La Generalitat podrà establir tributs propis.
- 12) El **finançament dels ens locals de Catalunya forma part del finançament de la Generalitat**, entès en els termes del punt 1 del present document. No es deduirà cap aportació a la Hisenda estatal per aquest concepte, ni en matèria de transferències corrents, ni de capital. En aquest sentit:
 - ✓ **El Parlament de Catalunya establirà un sistema de finançament dels ens locals adaptat a la redistribució competencial que determini el model d'organització territorial propi**, que tindrà com a principis l'autonomia local, la corresponsabilitat fiscal, la solidaritat i el reequilibri territorial.
 - ✓ **La Generalitat gestionarà tots els fons europeus territorialitzables** cap a Catalunya i es personarà en la distribució d'aquells fons no territorialitzats d'interès general.
- 13) **L'Estat garantirà l'estabilitat del sistema fiscal** de manera que aquelles modificacions que impliquin una reducció de la capacitat recaptatòria de la Generalitat hauran de ser acordades amb l'Estat.
- 14) **Els elements del model de concert econòmic solidari s'establiran en el marc d'una relació bilateral entre la Generalitat i l'Estat.**

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa

Palau del Parlament, 25 d'octubre de 2011

Joan Herrera Torres
President del GP d'ICV-EUiA

Joan Boada Masoliver
Diputat del GP d'ICV-EUiA